

ÖZBEKİSTAN

A. Genel Bilgiler (2023)

Resmi Adı	: Özbekistan Cumhuriyeti
Resmi Dili	: Özbekçe, Rusça
Yönetim Biçimi	: Cumhuriyet
Başkenti	: Taşkent
Cumhurbaşkanı	: Şevket Mirziyoyev
Başbakan	: Abdulla Aripov
Önemli Tarihler	: Özbekistan SSC 27 Ekim 1924 İlan 1 Eylül 1991 Tanıma 8 Aralık 1991 Tamamlanışı 25 Aralık 1991
Yüzölçümü	: 447.400 km ²
Nüfusu	: 36 Milyon
Para Birimi	: Som
Para Birimi Paritesi	: 1 Som = 0,0025 TRY (01.02.2024 tarihi itibariyle)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Özbekistan Ülke Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2022)

GSYİH	: 90,39 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 2.509\$
GSYİH Büyüme Oranı	: 5,5%
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 17,9 % Sanayi: 33,7 % Hizmetler: 48,5 %
Ana Sanayi Sektörleri	: Tekstil, gıda işleme, makine yapımı, metalürji, madencilik, hidrokarbon çıkarma, kimyasallar
Enflasyon Oranı	: 10,2 %
İşgücü	: 14 milyon kişi
İşsizlik Oranı	: 8,4 %
İhracat	: milyar \$
İthalat	: milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Özbekistan Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2022)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyar \$)	2020	2021	2022
İhracat			
İthalat			
Ticaret Hacmi			
Denge			

Kaynak: Trademap

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	26,4
39	Plastikler ve mamulleri	7,3
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	7,3
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	3,8
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	2,7
Diğer		
Toplam		

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
8		
52		
34		
7		
11		
Diğer		
Toplam		

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Yüzde (%)
Türkiye		

Kaynak: Trademap ve TÜİK

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Yüzde (%)
Türkiye		

Kaynak: Trademap ve TÜİK

D. Türkiye – Azerbaycan Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Azerbaycan Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyar \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2020	2	0,4	1,6	2,4
2021	2,3	0,7	1,6	3
2022	2,5	0,8	1,7	3,3

Kaynak: TÜİK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Azerbaycan'a İhracatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	364
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	241
39	Plastikler ve mamulleri	172
73	Demir veya çelikten eşya	138
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	133
Diğer		1.454
Toplam		2.505

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Azerbaycan'dan İthalatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	208
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	203
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	127
39	Plastikler ve mamulleri	87
72	Demir ve çelik	60
Diğer		147
Toplam		836

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Ülke Masası

4. Türkiye ile Özbekistan Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Özbekistan ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmamaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Karma Ekonomik Komisyon Kurulmasına Dair Anlaşma	09.07.1995	<u>07.01.1996/22516</u>
Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Ve İşbirliği Anlaşması	18.11.1997	<u>22.12.1997/23208</u>
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	13.04.1998	<u>16.05.2000/24051</u>

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	25.10.2017	<u>02.04.2020/31087</u>
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	25.10.2017	<u>28.03.2020/31082</u>
Karma Ekonomik Komisyonu 5. Dönem Toplantısı	23.07.2019	<u>25.12.2019/30989</u>

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Özbekistan Ülke Masası

5. İzmir – Azerbaycan Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2020	81	36	45	117
2021	84	69	15	153
2022	101	69	32	170

Kaynak: TÜİK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Azerbaycan'a İhracatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	28
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	12
39	Plastikler ve mamulleri	9
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	6
06	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	4
Diğer		40
Toplam		101

Kaynak: TÜİK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Azerbaycan'dan İthalatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
39	Plastikler ve mamulleri	37
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	11
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	10
Diğer		10
Toplam		69

Kaynak: TÜİK

E. Özbekistan ile İlgili Diğer Önemli Hususlar :

1. Vize

Diplomatik, Hususi, Hizmet ve Umuma Mahsus Pasaport Hamilleri vizeden muaftır. Vatandaşlarımızın Özbekistan'a geldiklerinde 3 gün içinde otelde veya yabancılar polisine başvurarak geçici ikamet kayıtlarını yaptırmaları önem arz etmektedir.

2. Özbekistan Sermayeli Şirketler (31.12.2022 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de 431, İzmir'de ise 11 adet Özbekistan sermayeli şirket bulunmakta ve bu şirketlerden biri Odamız üyesidir.

FİRMA ADI:	ZYS OLUKLU MUKAVVA KAĞIT AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
-------------------	---

3. Ulaşım

İzmir'den Azerbaycan'ın Bakü şehrine haftanın her günü THY (Anadolu Jet) ve Pegasus Havayolları firmaları tarafından aktarmasız uçuşlar (karşılıklı olarak) düzenlenmektedir.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN / KATILAN
3.05.2010	Diplomatik Misyon Ziyareti	Özbekistan Hazerm Vilayeti Vali Yardımcısı Shokir BEKCHANOV	Ender Yorgancılar
22.02.2018	Ülkelerle İş ve Tanıtım Günleri Organizasyonu	Özbekistan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Ticaret Müşaviri Sn. Ulugbek Azamov'un katılımıyla "Özbekistan İşbirliği ve Yatırım Olanakları" konulu Bilgilendirme Toplantısı	Erdoğan Çiçekçi
11.11.2021	Diplomatik Misyon Ziyareti	Sn. Jamshed URAKOV, Semerkand Bölgesi 1. Vali Yrd.ve beraberindeki iş adamları heyetin Odamızı ziyareti / H. İbrahim Gökçüoğlu (Sibel Kartelli,	H. İbrahim Gökçüoğlu

		Eren Ataberk)	
11.11.2021	Yabancı Heyetler / Yabancı Firma Temsilcileri	Özbekistan Semerkant Bölgesi Heyeti ile Odamız Üyeleri Arasındaki B2B Görüşmeler (21 Türk-12 Özbek katılımcı, 33 B2B)	EİM

5. Ek Bilgiler

Türkiye – Özbekistan Siyasi İlişkileri

Türkiye, 16 Aralık 1991 tarihinde Özbekistan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülke olmuş, 4 Mart 1992 tarihinde ise iki ülke arasında diplomatik ilişkiler tesis edilmiştir. İlişkilerin hukuki temelini oluşturmak amacıyla bu ülke ile 100'ün üzerinde ikili anlaşma ve protokol imzalanmış, karşılıklı çok sayıda üst düzey ziyaret gerçekleştirilmiştir.

Özbekistan, 33 milyona yaklaşan nüfusu, jeostratejik konumu, köklü tarihi, zengin kültürel değerleri ve ekonomik potansiyeliyle bölgesel barış ve istikrar için önemli bir konumda bulunmaktadır. Türkiye, kardeş Özbekistan ile arasındaki işbirliğinin her alanda gelişmesine büyük önem vermekte ve Türk ve Özbek halkları arasındaki yakın bağlardan güç alan ilişkilerin ilerletilmesi yönündeki iradesini korumaktadır.

Son dönemde, Özbekistan ile ikili ilişkilerimizde büyük bir atılım yaşanmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımız 17-18 Kasım 2016 tarihlerinde Özbekistan'ı ziyaret etmiş, Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev ise 25 Ekim 2017 tarihinde ülkemize resmi ziyarette bulunmuştur. Sayın Cumhurbaşkanımız, 29 Nisan-1 Mayıs 2018 tarihlerinde Özbekistan'a devlet ziyareti gerçekleştirmiştir. Bu ziyaret çerçevesinde, ülkemizle Özbekistan arasında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) kurulması hususuna yer veren bir Ortak Açıklama da dahil olmak üzere, çeşitli alanlarda 25 belge imzalanmıştır.

Son olarak Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, Türkiye-Özbekistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi 1. Toplantısı'na Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte başkanlık etmek ve Millet Kütüphanesi'nin açılış törenine onur konuğu olarak katılmak üzere 19-20 Şubat 2020 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Türkiye-Özbekistan Karma Ekonomik Komisyonu V. Dönem Toplantısı Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay ile Özbekistan Başbakan Yardımcısı Sayın Elyor Ganiyev'in eş başkanlıklarında 22-23 Temmuz 2019 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiştir.

Özbekistan Dışişleri Bakanı Abdulaziz Kamilov, Sayın Bakanımızın davetine icabetle Büyükelçiler Konferansına hitap etmek ve Türkiye-Özbekistan Ortak Stratejik Planlama Grubu Toplantısına iştirak etmek üzere, 4-6 Ağustos 2019 tarihlerinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Özbekistan ile ikili ticaret hacmimiz, 2017 yılında 1,5 milyar dolar, 2018 yılında ise 1,7 milyar Dolar, 2019 yılında ise 2,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Hâlihazırda başta tekstil, taahhüt, gıda, otelcilik, inşaat malzemeleri ve plastik, ilaç ve hizmet sektörlerinde 100'ü temsilcilik olmak üzere toplam 1300 kadar Türk sermayeli firma Özbekistan'da faaliyet göstermektedir.

Özbekistan'a İhracatta Başlıca Potansiyel Sanayi Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	İlaç Sanayi	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)
2	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar
3	İş ve Maden Makinaları	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları
4	Pompa ve Kompresörler	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar
5	Mekanik Makineler	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makineler ve mekanik cihazlar
6	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Traktörler
7	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Kauçuktan yeni dış lastikler
8	Gıda İşleme Makineleri	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar
9	Beyaz Eşya	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları
10	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları
11	Optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar

12	Pompa ve Kompresörler	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri
13	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
14	İnşaat Malzemeleri	Musluk, batarya, vana ve valfler
15	Elektrikli makineler ve kablolar	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler
16	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar, elektrikli olmayan şofbenler veya depolu su ısıtıcıları
17	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)
18	Elektrikli Makineler ve Kablolar	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar
19	Demir Çelik	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller
20	İnşaat Malzemeleri	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)
21	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları
22	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri; vidalar; dişli kutuları volan vb.
23	Beyaz Eşya	Bulaşık, şişe vb. yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb. makinalar
24	Temizlik Maddeler	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)
25	Elektronik	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları

Özbekistan'a İhracatta Başlıca Potansiyel Tarım Ve Gıda Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Hayvansal ve Bitkisel Yağlar	Bitkisel yağlar ve bunların fraksiyonları
2	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları
3	Gıda Müstahzarlar	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları
4	Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)
5	Bisküvi	Tatlı Bisküvi ve Gofretler
6	Kanatlı Etler	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)
7	Hayvan Yemi	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar
8	Kahve ve Çaylar	Çay
9	Konserve Meyve Sebze	Konserve Sebze (Bezelye, patates, zeytin, fasulye vb.)

10	Soslar ve Müstahzarlar	Soslar ve müstahzarları; çeşni/lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır hardal
11	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)
12	Süt ve Süt Ürünleri	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler
13	Makarna	Makarnalar ve kuskus
14	Meyveler	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)
15	Konserve Meyve Sebze	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri